

Sygn. akt II Cz 856/14

POSTANOWIENIE

Dnia 10 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Bednarek – Moraś (spr.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w dniu 10 czerwca 2014 r. w S.

sprawy z powództwa H. S., K. S.

przeciwko (...) Bank Spółce Akcyjnej w W.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

w przedmiocie wniosku strony powodowej o zwolnienie od kosztów sądowych

na skutek zażalenia powodów na postanowienie Sądu Rejonowego w Stargardzie Szczecińskim z dnia 9 stycznia 2014 r. sygn. akt I C 2688/13

postanawia:

oddalić zażalenie.

Sygn. akt II Cz 856/14

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 9 stycznia 2014 r. Sąd Rejonowy w Stargardzie Szczecińskim zwolnił powodów od kosztów sądowych w części od kwoty 1.502 zł (pkt I); w pozostałej części wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych oddalił (pkt II).

W uzasadnieniu Sąd I instancji wskazał, iż powodowie wnieśli o zwolnienie w całości od kosztów sądowych w sprawie o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego. Załączyli oświadczenie majątkowe z którego wynika, iż zamieszkują wspólnie z dwoma małoletnimi synami w mieszkaniu o powierzchni 38 m² w Ł., stanowiącym ich własność. Wskazali, iż miesięczny dochód rodziny wynosi 2.870 zł (zarobki powoda) i 2.200 zł (zarobki powódki) netto. Jako stałe wydatki wskazali: rata kredytu - 675 zł, opłata za telefon - 122 zł, opłata z tytułu ubezpieczenia mieszkania - rocznie 166,59 zł, opłata za energię elektryczną - 157,21 zł, roczny czynsz za mieszkanie - 188 zł i opał - 2.500 zł, rata pożyczki w (...) - 831 zł.

Sąd I instancji uznał, iż wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych w całości, w świetle art.102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, nie zasługiwał na uwzględnienie. W ocenie Sądu nie można dokonać w pełni rzetelnej oceny możliwości finansowych powodów z uwagi na brak wskazania, na jaki cel były zaciągane kredyty. Sąd I instancji podkreślił, że dług zaciągnięty na jakikolwiek cel nie ma pierwszeństwa przed obowiązkiem uiszczenia kosztów sądowych.

Sąd I instancji zważył, iż łączne dochody powodów wynoszą ok. 4.000 zł netto. Suma miesięcznych stałych wydatków bytowych zamyka się w kwocie ok. 300 zł, gdyż opłaty za energię elektryczną są uiszczane, co drugi miesiąc. Kwota 122

zł miesięcznie za telefon jawi się w ocenie Sądu jako zbyt wysoka. Sąd I instancji ocenił, iż po zapłaceniu należności pozostaje powodowi do dyspozycji kwota ok. 3.700 zł, z której utrzymują się, spłacając kredyt na obecnym etapie w kwocie 675 zł. Pozostaje im zatem do dyspozycji kwota ok. 3.000 zł.

Sąd I instancji uznał, iż brak jest podstaw do przyjęcia, że powodowie nie są w stanie pokryć kosztów sądowych chociażby w części, które w niniejszej sprawie koszty wynoszą 3.302 zł. Wobec czego zwolnił powodów od uiszczenia kosztów sądowych w części, tj. w kwocie 1.502 zł, uznając, że pozostała część opłaty od pozwu – 1.800 zł są oni w stanie uiścić.

Zażalenie na powyższe postanowienie wywiedli powodowie, wnosząc o jego zmianę poprzez zwolnienie ich od opłaty od pozwu powyżej kwoty 500 zł.

W uzasadnieniu skarżący podnieśli, iż analizując stan dochodów i wydatków wnioskodawców Sąd I instancji w ogóle nie uwzględnił płaconej przez nich co miesiąc raty pożyczki zaciągniętej w (...). W ocenie żalących wszystkie obciążenia - niezależnie czy są to obciążenia z tytułu pożyczek konsumenckich, czy też nie - winny być brane pod uwagę przy ocenie możliwości uiszczenia kosztów sądowych. Faktycznie bowiem obciążenie istnieje, a kwota tego ma niebagatelne znaczenie dla stanu finansowego rodziny powodów. Powodowie po dokonaniu analizy obecnego stanu dochodów doszli do wniosku, iż uiszczenie przez nich kwoty 500 zł kosztów wpisu od pozwu jest możliwe do udźwignięcia dla budżetu domowego, stąd wnieśli jak na wstępie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że instytucja zwolnienia osoby fizycznej od kosztów sądowych została unormowana w art. 102 k.p.c. Zgodnie z brzmieniem tego przepisu zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku dla utrzymania koniecznego siebie i rodziny (ust. 1). Do wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych powinno być dołączone oświadczenie obejmujące szczegółowe dane o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania osoby ubiegającej się o zwolnienie od kosztów sądowych. Oświadczenie sporządza się według ustalonego wzoru. Jeżeli oświadczenie nie zostało złożone albo nie zawiera wszystkich wymaganych danych stosuje się odpowiednio art. 130 k.p.c

Rozstrzygając wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, sąd może zdecydować o całkowitym lub częściowym zwolnieniu albo o oddaleniu wniosku, a przesłanką tej decyzji jest udokumentowany stopień ubóstwa strony. Nadto ustalając warunki finansowe strony należy mieć na względzie także wysokość należnej opłaty i zważyć, czy w okolicznościach konkretnej sprawy nie będzie ona stanowiła faktycznej bariery w uzyskaniu przez stronę ochrony jej praw.

Należy w tym miejscu podkreślić, że w polskim systemie prawnym przyjęto zasadę odpłatności wymiaru sprawiedliwości, a zwolnienie od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych stanowi wyjątek od tej zasady i ma na celu ochronę jednostek słabszych ekonomicznie. W orzecznictwie i doktrynie utrwalony jest pogląd, iż niemożność poniesienia kosztów, w całości lub w części, musi mieć charakter obiektywny, na który strona nie ma realnego wpływu.

Podkreślić przy tym należy, że instytucja zwolnienia od kosztów sądowych stanowi pomoc państwa dla osób najuboższych, które bez drastycznego ograniczenia bieżących kosztów związanych z ich egzystencją nie są w stanie ponieść kosztów sądowych. Chodzi zatem o sytuacje, w których strona nie tylko wykaże, że nie posiada bieżących dochodów, czy też jakichkolwiek oszczędności na pokrycie ewentualnych kosztów związanych z toczącym się postępowaniem sądowym, ale również nie jest w stanie w żaden sposób takich środków zdobyć w oparciu o majątek, którego jest właścicielem (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 20 lutego 2013 r., sygn. akt I ACz 124/13, LEX nr 1344096).

Z kolei o nadmiernej wysokości opłaty możemy mówić wówczas, gdy w konkretnej sytuacji stanowi ona swoiste ograniczenie prawa do sądu. Sam zaś wymóg uiszczenia opłat i wydatków sądowych nie jest przejawem takiego ograniczenia, a jedynie stanowi równowagę pomiędzy interesem państwa a interesem strony w dochodzeniu roszczeń w postępowaniu sądowym.

Odnosząc powyższe na grunt rozpoznawanej sprawy należało dojść do przekonania, iż nie zachodzą przesłanki ku temu, by w odniesieniu do powodów znalazła zastosowanie wyjątkowa instytucja, jaką jest zwolnienie od kosztów sądowych w całości bowiem Sąd Rejonowy po zapoznaniu się z sytuacją rodzinną i majątkową powodów zwolnił ich częściowo od uiszczenia opłaty od pozwu ponad 1.800zł.

Przed wszystkim wskazać należy, że oboje powodowe posiadają stałe źródła dochodu, powód otrzymuje wynagrodzenie za pracę 2.795 zł netto, powódka 2.200zł brutto, co pozwala stwierdzić, że ich dochód miesięczny wynosi ok. 4.000 zł. Zważywszy na fakt, iż deklarowane przez powodów miesięczne wydatki, z uwzględnieniem kredytów i pożyczek konsumpcyjnych, wynoszą 2.139,80 zł oznacza to, iż pozostaje im wolna kwota ponad 1.800zł. Oczywistym jest, że powodowie muszą z tej kwoty ponieść koszty żywności, środków czystości itp. Nie sposób, jednak uznać, że nie są oni poczynić żadnych oszczędności celem poniesienia kosztów sądowych w wytoczonej przez siebie sprawie, tym bardziej, że już od daty wniesienia pozwu minęło 6 miesięcy. Zgodnie z powszechnym stanowiskiem judykatury strona przygotowująca się do procesu sądowego powinna być świadoma wydatków związanych z tym przedsięwzięciem, stąd powinna się do niego przygotować przez poczynienie oszczędności i ograniczenie innych wydatków, które nie są niezbędne (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2010 r., sygn. akt II PZ 31/09, LEX nr 577838).

Podnieść też należy, iż zwolnienie od kosztów sądowych jest przyznawane osobom, które nie mogą ich ponieść bez uszczerbku dla koniecznego utrzymania siebie i rodziny. Nie może być bowiem tak, że strona będzie zobowiązana do poniesienia kosztów sądowych dopiero wówczas, gdy w całości zaspokoi wszystkie swoje potrzeby i pozostanie jej nadwyżka.

Mając na uwadze powyższe na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. orzeczono o oddaleniu zażalenia.

ZARZĄDZENIE

1. odnotować i zakreślić;
2. odpis postanowienia doręczyć :
- powodom z pouc., że nie podlega ono zaskarżeniu,
3. akta zwrócić SR po dołączeniu zwrotek.